

250**ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU**

z dnia 27 czerwca 1947 r.

w sprawie wykonania ustawy z dnia 2 czerwca 1947 r. o obywatelskich komisjach podatkowych i lustratorach społecznych.

Na podstawie art. 11 ust. 2 i art. 16 ustawy z dnia 2 czerwca 1947 r. o obywatelskich komisjach podatkowych i lustratorach społecznych (Dz. U. R. P. Nr 43, poz. 219) i art. 3 dekretu z dnia 11 kwietnia 1945 r. o ustroju władz administracji skarbowej oraz skarbo-

wych organów wykonawczych (Dz. U. R. P. Nr 12, poz. 64) w brzmieniu dekretu z dnia 27 czerwca 1946 r. (Dz. U. R. P. Nr 34, poz. 209) zarządzam, co następuje:

§ 1. Powołane w niniejszym rozporządzeniu:

- a) artykuły bez bliższego określenia — oznaczają artykuły ustawy z dnia 2 czerwca 1947 r. o obywatelskich komisjach podatkowych i lustratorach społecznych (Dz. U. R. P. Nr 43, poz. 219);
- b) paragrafy bez bliższego określenia — oznaczają paragrafy niniejszego rozporządzenia.

Do art. 4 ust. 1.

§ 2. 1. Przewodniczący obywatelskiej komisji podatkowej ustanawia stałe trzy komplety określając ich właściwość terytorialną. W skład każdego kompletu wchodzi jeden ławnik lub jego zastępca wyznaczony z grona tych ławników lub zastępców, którzy zostali powołani spośród kandydatów, przedstawionych przez organizacje zawodowe zrzeszające podatników.

2. Przydziału spraw do załatwienia przez poszczególne komplety dokonuje przewodniczący komisji.

§ 3. 1. O terminie posiedzenia kompletu obywatelskiej komisji podatkowej przewodniczący lub jego zastępca zawiadamia na piśmie kierownika zespołu lustratorów społecznych przy urzędzie skarbowym (rewizyjnym) najpóźniej na trzy dni przed terminem posiedzenia. Kierownik zespołu wyznacza każdorazowo przedstawiciela zespołu lustratorów społecznych, który uczestniczy w posiedzeniu kompletu z głosem doradczym.

2. Niewzięcie udziału przez przedstawiciela zespołu lustratorów społecznych w posiedzeniu kompletu obywatelskiej komisji podatkowej nie wpływa na ważność orzeczeń kompletu.

Do art. 5.

§ 4. Naczelnik urzędu skarbowego (rewizyjnego) wyznacza obywatelskiej komisji podatkowej odpowiednie pomieszczenie w lokalu urzędu do wykonywania czynności urzędowych.

Do art. 6 ust. 1.

§ 5. Obywatelska komisja podatkowa jest powołana do orzekania o wysokości podstawy opodatkowania w zakresie podatków bezpośrednich i danin, pobieranych na rzecz Skarbu Państwa, zarówno co do rocznych wymiarów podatku, jak i co do wymiarów i domiarów zaliczek na podatki.

Do art. 6 ust. 3 pkt 1.

§ 6. Przed przekazaniem sprawy do obywatelskiej komisji podatkowej urząd skarbo-

wy (rewizyjny) obowiązany jest wezwać podatnika do skorygowania zeznania, wyznaczając mu w tym celu termin tygodniowy.

Do art. 6 ust. 4.

§ 7. Wniosek urzędu skarbowego (rewizyjnego) co do ustalenia przez obywatelską komisję podatkową wysokości podstawy opodatkowania powinien zawierać przesłanki, wskazujące na słuszność proponowanej przez urząd kwoty.

Do art. 6 ust. 5.

§ 8. 1. Nie podlegają przekazaniu sprawy o ustalenie wymiaru podatku za ten rok podatkowy, za który już został doręczony nakaz płatniczy podatnikowi, choćby wymiar nie był jeszcze prawomocny.

2. Sprawy zaliczek miesięcznych na podatki obrotowy i dochodowy mogą być przekazywane obywatelskiej komisji podatkowej także wówczas, gdy podatnikowi doręczono decyzję, o której mowa w art. 129 ust. 4 dekretu z dnia 16 maja 1946 r. o postępowaniu podatkowym (Dz. U. R. P. Nr 27, poz. 174).

Do art. 7 ust. 2.

§ 9. 1. Urząd skarbowy (rewizyjny) może, przed wydaniem decyzji przewidzianej w art. 7 ust. 2, umotywowanym wnioskiem przekazać sprawę ponownie obywatelskiej komisji podatkowej, jeżeli orzeczenie komisji z dniem urzędu niezgodne jest z materiałem przekazanym jej przez urząd albo też ujawnionym w związku z postępowaniem przed komisją i przynosi szkodę Skarbowi Państwa.

2. W tych przypadkach przewodniczący obywatelskiej komisji podatkowej przydziela sprawę do ponownego rozpoznania temu samemu lub innemu kompletowi.

§ 10. Decyzja urzędu skarbowego (rewizyjnego), ustalająca wysokość zobowiązania podatkowego, wydana na podstawie orzeczenia obywatelskiej komisji podatkowej, powinna odpowiadać warunkom określonym w art. 134 ust. 1 dekretu o postępowaniu podatkowym, a nadto powinna zawierać powołanie się na orzeczenie obywatelskiej komisji podatkowej, którym została ustalona podstawa opodatkowania.

Do art. 8.

§ 11. Decyzja urzędu skarbowego (rewizyjnego), o której mowa w § 10, powinna zawierać pouczenie o służącym podatnikowi prawie wniesienia odwołania w ciągu miesiąca po doręczeniu decyzji do właściwej terytorialnie komisji odwoławczej przy izbie skarbowej a nadto, że wniesienie odwołania, nie wstrzymuje wykonania decyzji.

Do art. 9.

§ 12. Obywatelska komisja podatkowa oraz komisja odwoławcza nie są związane w zakresie ustalania wysokości zobowiązania podatkowego przepisami dekretu o postępowaniu podatkowym, w szczególności odnoszącymi się do postępowania wyjaśniającego i dowodowego. Nie stosuje się również przepisu art. 151 tego dekretu.

§ 13. 1. W skład sekcji komisji odwoławczej, rozstrzygającej odwołania od decyzji urzędu skarbowego (rewizyjnego) wydanej na podstawie orzeczenia obywatelskiej komisji podatkowej, mogą wchodzić wyłącznie przedstawiciele: 1) wojewódzkich rad narodowych (rad narodowych miast Warszawy i Łodzi), 2) okręgowych komisji związków zawodowych (a w Warszawie — Rady Związków Zawodowych), 3) Związku Samopomocy Chłopskiej, 4) Związku Rewizyjnego Spółdzielni Rzeczpospolitej Polskiej.

2. Przepisu § 16 ust. 2 zdanie drugie rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 18 stycznia 1947 r. o organizacji i zakresie działania komisji odwoławczych przy izbach skarbowych (Dz. U. R. P. Nr 13, poz. 50) nie stosuje się do uchwał sekcji, o której mowa w ust. 1.

§ 14. 1. Przewodniczący obywatelskiej komisji podatkowej zawiadamia prezydium właściwej rady narodowej o utracie przez ławnika (zastępcę ławnika) warunków piastowania mandatu, określonych w uchwale Rady Państwa, przewidzianej w art. 2 ust. 2, jak również o niewykonywaniu przez ławnika (zastępcę ławnika) obowiązków przewidzianych w ustawie z dnia 2 czerwca 1947 r. o obywatelskich komisjach podatkowych i lustratorach społecznych (Dz. U. R. P. Nr 43, poz. 219).

2. Przewodniczący jako też ławnicy obywatelskiej komisji podatkowej i ich zastępcy powinni w czasie pełnienia swych czynności postępować bezstronnie bez względu na osobę podatnika i według najlepszej wiedzy i sumienia oraz zachować w tajemnicy przebieg obrad, jak również stosunki podatnika i osób trzecich, o których powzięli wiadomość w związku z piastowaniem mandatu.

3. Przewodniczący (zastępca przewodniczącego) i ławnicy (zastępcy ławnika) obywatelskiej komisji podatkowej, nie będący urzędnikami państwowymi, obowiązani są na wstępie swego urzędowania złożyć następujące ślubowanie:

„Ślubuję, że w czasie pełnienia czynności przewodniczącego (zastępcy prze-

wodniczącego, ławnika, zastępcy ławnika) obywatelskiej komisji podatkowej postępować będę w myśl przepisów prawa bezstronnie i według najlepszej wiedzy i sumienia oraz, że wszystko to, co dojdzie do mej wiadomości w związku z pełnieniem mandatu przewodniczącego (zastępcy przewodniczącego, ławnika, zastępcy ławnika) komisji, a w szczególności wiadomości o przebiegu obrad i o stosunkach podatników zachowam w tajemnicy również po ustaniu mandatu”.

4. Ślubowanie składa się przez powtórzenie słów ślubowania i podanie ręki przewodniczącemu właściwej rady narodowej. O złożeniu ślubowania należy sporządzić protokół, który podpisuje ślubujący oraz odbierający ślubowanie.

5. Przewodniczący obywatelskiej komisji podatkowej zwołuje komisję lub poszczególne komplety i kieruje ich czynnościami.

6. Zwołanie następuje przez zaproszenie wszystkich ławników bądź zastępców kompletu, z oznaczeniem dnia, godziny i miejsca posiedzenia.

7. Zaproszenia dla ławników (zastępców) przewodniczący wysyła w takim czasie, aby one zostały doręczone co najmniej na trzy dni przed posiedzeniem.

8. O niemożności przybycia na posiedzenie ławnik jest obowiązany niezwłocznie po otrzymaniu zaproszenia zawiadomić przewodniczącego, który, o ile pozostało dość czasu, wysyła zaproszenie zastępcy ławnika. W tym przypadku termin przewidziany w ust. 7 nie obowiązuje.

9. Przed rozpoczęciem obrad przewodniczący ustala ilość przybyłych ławników i decyduje o ważności posiedzenia.

10. Obrady są tajne.

11. Do referowania spraw na posiedzeniu i do prowadzenia protokołów mogą być powołani urzędnicy urzędu skarbowego (rewizyjnego).

12. Przewodniczący powołuje zastępcę ławnika do sprawowania obowiązku ławnika w razie niemożności przybycia ławnika na posiedzenie.

13. Ławnik (zastępca) powinien opuścić posiedzenie kompletu na czas narady i powzięcia uchwały, gdy jest rozpatrywana sprawa opodatkowania jego samego lub osoby, z którą pozostaje w stosunku małżeństwa, po-

krewniostwa lub powinowactwa w linii prostej, w stosunku pokrewieństwa w linii bocznej do czwartego stopnia, a powinowactwa bocznego do drugiego stopnia lub też w stosunku przysposobienia, opieki lub kurateli, jak również jeżeli rozpatrywana jest sprawa kogokolwiek, którego jest pełnomocnikiem lub przedstawicielem ustawowym, jeżeli jest współwłaścicielem lub udziałowcem przedsiębiorstwa, dla którego komisja określa podatek, wreszcie jeżeli jest rozpatrywana sprawa kogokolwiek, z kim pozostaje w takim stosunku prawnym, że wynik rozstrzygnięcia może odziałać na jego prawa lub obowiązki.

14. Gdy wymienione w ustępie poprzedzającym przeszkody dotyczą przewodniczącego, wówczas powinien on oddać przewodnictwo obrad swemu zastępcy, zastępca zaś—jednemu z ławników, wskazanemu przez przewodniczącego obywatelskiej komisji podatkowej.

15. Z obrad i uchwał kompletu sporządza się protokoły, które podpisują przewodniczący i wszyscy ławnicy (zastępcy) obecni na posiedzeniu.

Do art. 10 ust. 1.

§ 15. Jeżeli powołany przez radę narodową lustrator społeczny pozostaje w stosunku pracy, pracodawca obowiązany jest udzielić mu bezpłatnego urlopu, celem umożliwienia wykonywania obowiązków lustratora.

Do art. 10. ust. 2.

16. Wszyscy lustratorzy społeczni przy danym urzędzie skarbowym (rewizyjnym) tworzą jeden zespół. Naczelnik urzędu w porozumieniu z kierownikiem zespołu lustratorów społecznych przydziela poszczególnym lustratorom społecznym określony rejon pracy. Cały okręg urzędu skarbowego (rewizyjnego) powinien być objęty rejonami pracy zespołu lustratorów społecznych.

Do art. 10 ust. 3.

§ 17. Okręgowy lustrator społeczny, w ciągu tygodnia po otrzymaniu zawiadomienia o powołaniu lustratorów społecznych, przedstawi dyrektorowi izby skarbowej kandydatów na kierowników zespołów w poszczególnych urzędach skarbowych (rewizyjnych).

Do art. 10 ust. 4.

§ 18. 1. Ostateczny termin powołania i delegowania okręgowych lustratorów społecznych do tych izb skarbowych, w których okręgu Minister Skarbu zarządził na podstawie art. 10 ust. 5 powołanie lustratorów społecznych choćby przy jednym urzędzie skarbowym (rewizyjnym), ustala się na dzień 10 lipca 1947 r.

2. W miarę powoływania lustratorów społecznych przy urzędach skarbowych (rewizyj-

nych) w okręgach dalszych izb skarbowych następuje jednocześnie powołanie i delegowanie do tych izb skarbowych okręgowych lustratorów społecznych.

§ 19. 1. Projekty zarządzeń i instrukcyj wydawanych przez okręgowego lustratora społecznego lustratorom społecznym przy urzędach skarbowych (rewizyjnych) zatwierdza dyrektor izby skarbowej.

2. Wyniki inspekcji działalności zespołów lustratorów społecznych okręgowy lustrator społeczny obowiązany jest przedstawiać dyrektorowi izby skarbowej.

Do art. 11.

§ 20. 1. Wykonując funkcje przewidziane w art. 11 ust. 1 lustratorzy społeczni są w szczególności obowiązani:

- 1) ujawniać osoby podlegające opodatkowaniu, które uchylały się od opodatkowania lub są opodatkowane w niedostatecznej wysokości,
- 2) wykrywać nielegalne procedury zarobkowe,
- 3) wykrywać majątek osób uchylających się od uiszczania należnych podatków.

2. Lustratorom społecznym służy również prawo samodzielnego przeprowadzania wywiadów i zbierania materiałów, jakie są niezbędne do ujawnienia osób uchylających się od opodatkowania, do prawidłowego ustalania zobowiązań podatkowych, do ściągnięcia należności podatkowych od dłużników oraz do wykrycia nielegalnych procedur zarobkowych. Lustratorzy społeczni mają nadto prawo przeprowadzania wrywkowych i ogólnych oględzin przedsiębiorstw oraz wrywkowych kontroli ksiąg handlowych, uproszczonych i podatkowych celem porównania zebranego materiału faktycznego z zapisami w księgach.

3. Wszystkie osoby na żądanie lustratora społecznego są obowiązane udzielać mu wyjaśnień przy wykonywaniu czynności określonych w ust. 1.

4. Wszystkie władze, urzędy i instytucje obowiązane są udzielać pomocy lustratorom społecznym.

5. Przy wykonywaniu czynności, o których mowa w niniejszym paragrafie, lustratorzy społeczni korzystają z tych samych uprawnień i podlegają tym samym obowiązkom co urzędnicy skarbowi.

6. Przy wykonywaniu przez lustratorów społecznych czynności o których mowa w ust. 1 pkt 2 niniejszego paragrafu konieczny jest współudział miejscowo właściwych organów ochrony skarbowej. W innych przypadkach udział ochrony skarbowej nie jest obowiązkowy.

§ 21. W przypadku konieczności przeprowadzenia oględzin mieszkań prywatnych lustrator społeczny obowiązany jest zwrócić się o decyzję do naczelnika urzędu skarbowego (rewizyjnego).

§ 22. 1. Lustratorzy społeczni nie są uprawnieni do samodzielnego wykonywania następujących czynności:

- 1) dokonywania czynności egzekucyjnych,
- 2) inkasowania należności podatkowych i wystawiania pokwitowań,
- 3) przeprowadzania ogólnego badania (rewizji) ksiąg handlowych, uproszczonych i podatkowych,
- 4) dokonywanie tymczasowego zajęcia i wzięcia w przechowanie towarów i innych przedmiotów.

2. Lustratorzy społeczni mają prawo w przypadkach wymienionych w ust. 1 pkt 1—4 uczestniczenia w wykonywaniu tych czynności przez władze podatkowe.

§ 23. Lustrator społeczny jest obowiązany na żądanie okazać legitymację wystawioną przez radę narodową przez którą został powołany i delegowany do urzędu skarbowego (rewizyjnego), stwierdzającą jego uprawnienia i określającą urząd skarbowy (rewizyjny), przy którym ma prawo działać.

§ 24. Z każdej dokonywanej czynności lu-

strator społeczny spisuje protokół podpisany przez niego i osoby biorące udział w czynności, w szczególności zaś w przypadkach kontroli ksiąg, oględzin i lustracji przedsiębiorstwa.

Do art. 14 ust. 1.

§ 25. Rachunki obejmujące zwrot kosztów podróży i wynagrodzenia za posiedzenia przewodniczący obywatelskich komisji podatkowych, ich zastępcy, ławnicy oraz zastępcy ławników powinni przedstawiać naczelnikowi urzędu skarbowego (rewizyjnego) tego samego dnia po odbyciu posiedzenia. Rachunki te przedkłada naczelnik urzędu do realizacji izbie skarbowej, po stwierdzeniu obecności wystawcy rachunku na posiedzeniu obywatelskiej komisji podatkowej na podstawie protokołu obrad oraz prawidłowości zarachowanych kwot kosztów podróży i diet na podstawie zaawizjowanych otrzymany od powiatowych (miejskich) rad narodowych co do wysokości diet członków rady narodowej oraz ewentualnych zmian ich wysokości.

§ 26. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą obowiązującą od dnia 1 lipca 1947 r. do dnia 30 czerwca 1948 r.

Minister Skarbu:

Konstanty Dąbrowski